

VERENIGINGSNIEUWS VBWTN

Deze pagina's komen tot stand onder verantwoordelijkheid van de Vereniging BWT Nederland. Kijkt u ook eens op www.bwtinfo.nl voor algemene berichtgeving over ons vakgebied en www.vereniging-bwt.nl met specifiek verenigingsnieuws.

Secretariaat VBWTN

Het secretariaat is gevestigd bij de Vereniging Stadswerk Nederland.

Het adres van het secretariaat is:
Vereniging BWT Nederland
T.a.v. algemeen secretariaat
Postbus 416
6710 BK Ede
Tel. 0318 – 43 83 40
Fax. 0318 – 43 76 53

Websites:
www.bwtinfo.nl
www.vereniging-bwt.nl

Bezoekadres:
Galvanistraat 1
6716 AE Ede

Toekomstvisie toetsing constructieve veiligheid bouwwerken

Momenteel staan de taken van het gemeentelijk bouwtoezicht ter discussie. Worden deze in de toekomst ondergebracht in Regionale Uitvoerings Diensten of worden ze uitgevoerd door private partijen? Eén van die taken is borging van de constructieve veiligheid van bouwwerken. In dit artikel wordt hierop nader ingegaan.

Het Centraal Overleg Bouwconstructies (COBc) heeft eind 2012 een visie gepresenteerd over de toekomstige toetsing van de constructieve veiligheid. De visie geeft een hybride of netwerk-organisatiemodel aan, die publiek dan wel privaat kan worden ingevuld, waarbij de aanwezige expertise onder de huidige constructeurs Bouwtoezicht direct inzetbaar is. Door het bundelen van die expertise en het oprichten van een nationaal kenniscentrum ontstaat een nieuwe, sterke, solide en onafhankelijke organisatie voor adequate borging van de constructieve veiligheid.

Voor de totstandkoming van de visie is mede gebruikgemaakt van een enquête die uitgezet is onder diverse personen uit van belang zijnde bedrijven en organisaties binnen het vakgebied. Naast de enquête hebben ook verschillende interviews plaatsgevonden. Het COBc beveelt het in de visie voorgelegde organisatiemodel, dat breed door de leden wordt gedragen, ten zeerste aan om mee te nemen in de afwegingen die gemaakt zullen worden voor de toekomstige borging van de constructieve veiligheid in Nederland.

AANLEIDING

Op de COBc-studiedag 2011 heeft een aantal partijen haar visie op de toekomst van het Bouwtoezicht gegeven. Na deze studiedag ontstond hierover onduidelijkheid binnen de achterban van het COBc. Om die reden is een werkgroep ingesteld met de opdracht een duidelijk, breed gedragen toekomstvisie te ontwikkelen, waarbij de constructieve veiligheid van bouwwerken door toetsing en toezicht centraal staat en de expertise van de huidige bouwtoezicht-constructeurs en inspecteurs daarbij direct inzetbaar is. De visie is tot stand gekomen door de kennis uit diverse rapporten (zoals Mans en Dekker) te combineren met de uitkomsten van een enquête en een aantal interviews, die gehouden zijn onder een brede groep betrokkenen. De conceptvisie is becommentarieerd

door de achterban, waarna het definitieve visiedocument tot stand is gekomen.

VOORGESCHIEDENIS

Naar aanleiding van een groot aantal bouwincidenten in de afgelopen periode zijn over het functioneren van Bouwtoezicht in Nederland twee verschillende stromingen ontstaan, namelijk die van commissie 'Dekker' en van commissie 'Mans'. In het regeerakkoord van het gedoogkabinet Rutte I is overeengekomen dat het kabinet de adviezen van commissie Dekker tot uitvoering zal brengen. Dit houdt concreet in dat dit zal leiden tot het (gedeeltelijk) afschaffen van de preventieve toets door gemeenten. Oud-minister Donner heeft dat nogmaals bevestigd in zijn (afscheids)brief 'Vernieuwing bouwregelgeving' aan de Kamer (d.d. 15 december 2011).

Eind september 2012 is een infoblad '*Private kwaliteitsborging in het bouwtoezicht*' gepubliceerd door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). Daarin wordt een nieuw systeem van kwaliteitsborging in de bouwpraktijk beschreven. Hoewel nog niet alle details zijn uitgewerkt en daarover nog geen politieke besluitvorming heeft plaatsgevonden, geeft dit infoblad een beeld van de toekomstige wijze waarop private kwaliteitsborging in het bouwtoezicht kan plaatsvinden. Deze ontwikkelingen en het tempo waarmee BZK een duaal stelsel zou willen invoeren (naar verwachting begin 2015), tezamen met de reacties uit de COBc-achterban hebben geleid tot het opstellen van de COBc-visie.

ENQUÊTE

Om zo goed mogelijk inzicht te verkrijgen in de opinie van diverse partijen binnen het vakgebied over het functioneren van de

Figuur 1

Bouwtoezicht-constructeurs is een breed opgezette enquête gehouden. Dit zowel onder de eigen achterban als onder van belang zijnde partners binnen het vakgebied. In Figuur 1 is een overzicht weergegeven van de partijen die zijn benaderd.

De respons op de enquête was overweldigend: circa 80% van de geënquêteerden heeft gereageerd. Naast de enquête zijn ook interviews afgenomen. De werkwijze hierbij was dat door de leden van de werkgroep tijdens de interviews zo veel mogelijk de rode draad van de enquête werd gehanteerd. Over de wijze waarop de reacties op de enquête en de interviews zijn verwerkt wordt verwezen naar het achtergrondrapport 'Toekomstvisie toetsing constructieve veiligheid bouwwerken', dat te downloaden is via de website van de Vereniging Bouw en Woningtoezicht Nederland (VBWTN). Verder zijn ook alle antwoorden op de enquêtevragen geanonimiseerd op de site gepubliceerd.

Voor verwerking van de enquêteresultaten is gebruikgemaakt van de software-tool 'Wordle'. Als voorbeeld is in Figuur 2 de samenvatting van alle kernwoorden uit de antwoorden van het gehele onderzoek grafisch weergegeven in een zogenaamde woordwolk. Belangrijke kernwoorden als 'kwaliteit', 'toezicht', 'moeten' en 'toetsing' zijn zo duidelijk zichtbaar. Het is echter op basis van dit voorbeeld moeilijk om een algehele, samenvattende conclusie te trekken als resultaat van het onderzoek. Wanneer per vraag de bijbehorende antwoorden met Wordle in beeld worden gebracht, worden de hoofdlijnen uit de antwoorden specifiek zichtbaar (Figuren 3 en 4).

BORGING CONSTRUCTIEVE VEILIGHEID

De definitieve versie, vooraf geaccordeerd door de COBc-achterban, is gepresenteerd op de COBc-studiedag 2012. Na de presentatie is de visie bediscussieerd met deelnemers in

Figuur 2

Figuur 3. Wordle van de voordelen van het huidige bouwtoezicht.

Figuur 4. Wordle van de nadelen van het huidige bouwtoezicht.

twee parallelsessies. Uit die sessies zijn nog enkele aanvullende aandachtspunten naar voren gekomen. Behoeften, die uit het onderzoek naar voren zijn gekomen:

- dienen van het publieke belang, conform de doelstellingen van de Woningwet en de Wabo;
- onafhankelijkheid, zowel richting (lokale) politiek als richting private partijen;
- borging van de constructieve veiligheid;
- eenduidigheid en gelijkwaardigheid in verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid;
- continuïteit in beleid, proces en kwaliteit;
- terugdringing van de versnippering van taken en verantwoordelijkheden in de bouw.

Kernaspecten, die uit het onderzoek naar voren zijn gekomen:

- transparantie, zelflerend vermogen en afstemming van productkwaliteit en -kwantiteit op basis van risicoanalyse;
- behoud nastreven van locatiespecifieke kennis (zowel fysiek als historisch) zonder efficiency geweld aan te doen.

NIUWE ORGANISATIESTRUCTUUR

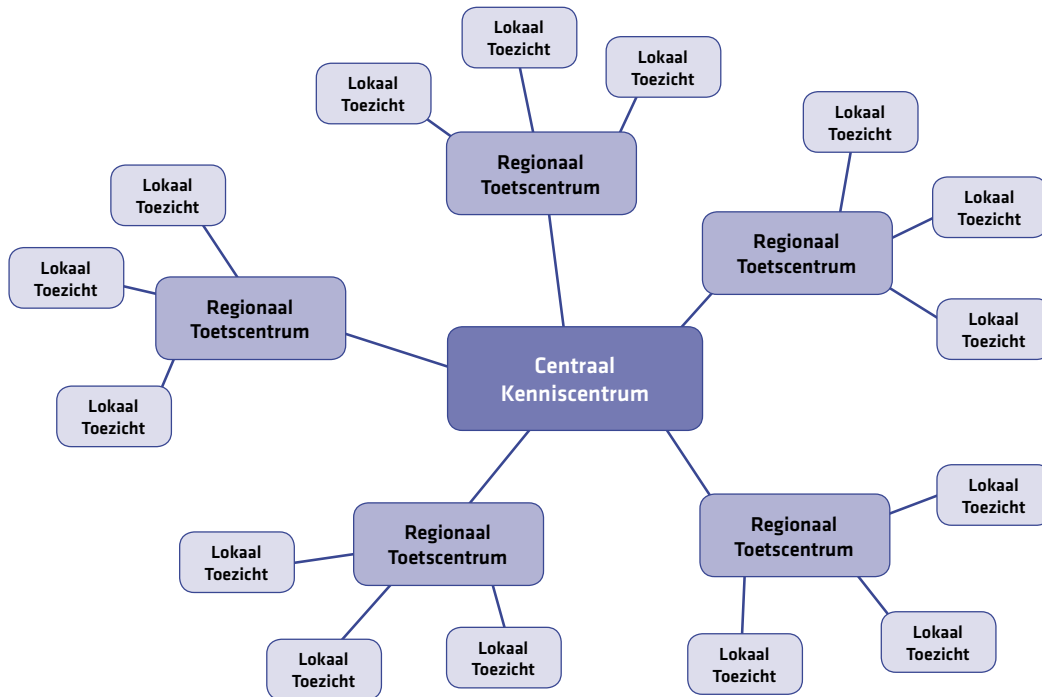
De nieuwe organisatiestructuur voor toetsing van de constructieve veiligheid komt er als volgt uit te zien. Het vormen van een netwerkstructuur bestaande uit een Landelijk of Centraal Kenniscentrum, Regionale Toetscentra en Lokale Toezichtbureaus, met elk hun eigen specifieke taken. Binnen de verkozen structuur wordt tevens onderscheid gemaakt in drie categorieën van te toetsen plannen (zie rapportage 'Verder na Dekker' door het Expertisecentrum Regelgeving Bouw (ERB)):

- standaard bouwwerken (circa 80% van alle bouwplannen);
- meer complexe bouwwerken (circa 15% van alle bouwplannen);
- complexe bouwwerken (circa 5% van alle bouwplannen).

LANDELIJK/CENTRAAL KENNISCENTRUM

- afstemmen en synchroniseren van het niveau van kennis en ervaring bij de regionale toetscentra en lokale toezichtbureaus;
- organiseren en in stand houden van een opleidings-

VERENIGINGSNIEUWS VBWTN

systeem, dat vereist is bij constructieve toetsing (register van toetsend constructeurs);

- deelnemen aan gestructureerd en/of ad hoc overleg met relevante ministeries, normalisatie instellingen, brancheverenigingen, certificerende organisaties en andere partijen uit het vakgebied;
- toetsing van complexe bouwconstructies op constructieve veiligheid (circa 5% van alle bouwwerken, zie ERB).

REGIONALE TOETSCENTRA

- bezetting afgestemd op de aanwezigheid van minimaal twee constructeurs (conform Kwaliteitscriteria 2.1; zie www.uitvoeringmetambitie.nl), ter borging van synergie, expertise en continuïteit;
- toetsing constructieve veiligheid van meer complexe bouwconstructies (circa 15% van alle bouwwerken, zie ERB);
- toetsing constructieve veiligheid van standaard bouwconstructies (circa 80% van alle bouwplannen, zie ERB);
- ondersteuning van lokale overheden bij calamiteiten.

LOKALE TOEZICHTBUREAUS

- snelle en adequate inzet, onder andere door fysiek gesitueerd zijn op korte afstand van de projecten;
- inzet van toezicht, waarvan de frequentie en intensiteit zijn gebaseerd op een door de complexiteit van het project gestuurde risicoanalyse;
- ondersteuning van lokale overheid bij calamiteiten, zo nodig terugvallen op Regionale Toetscentra en Centraal Kenniscentrum;
- verzorgen van helpdeskfunctie voor aanvragers vergunningen, het participeren aan vooroverleg van projecten en borgen van veiligheid van gebruikers en passanten bij complexe uitvoeringsaspecten van bouwwerken.

De organisatie kan publiek dan wel privaat worden georganiseerd. Bij de oprichting zijn de huidige bouwtoezicht-constructeurs en inspecteurs met hun expertise direct inzetbaar. Bij de eventuele

overgang naar privaat kan snel en efficiënt worden omgeschakeld. Met deze structuur staat een nieuwe, sterke, solide en onafhankelijke organisatie voor borging van de constructieve veiligheid.

Bij nadere uitwerking van de verkozen organisatiestructuur zijn de volgende aandachtspunten te beschouwen:

- bij de verdeling van bevoegdheden, verantwoordelijkheid en mandaat moet de organisatie helder en eenduidig zijn;
- instellen van een College van Deskundigen (bestaande uit vertegenwoordigers van markt, overheid, vakorganisaties, onderwijs en dergelijke) dat toezicht houdt op de organisatie;
- opzetten van financiering voor verkozen structuur: geen winstbejag, wel opbouw van reserves om continuïteit te waarborgen;
- extra aandacht voor kwaliteitsborging van de individuele medewerkers van de organisatie (bijvoorbeeld Sterrensysteem volgens register van toetsend constructeurs);
- finale aansturing en financiering van de organisatie door het ministerie, dan wel samen met de VNG;
- toetsing op constructieve veiligheid kan preventief of repressief van karakter zijn en is qua samenstelling in beginsel gebaseerd op een steekproefanalyse, die afhangt van grootte, complexiteit en kapitaalsintensiviteit van de bouwconstructie, eventueel uit te breiden met een verzekerde toets als onderdeel van de vergunning;
- organisatie is 'eigenaar' van ABC-meldpunt, waar verplicht gemeld wordt en waaruit jaarlijks rapportages, aanbevelingen en plannen volgen;
- borging van de samenwerking met plantoetsers en buiteninspecteurs.

AANBEVELINGEN UIT DE PARALLELSESSIES

Tijdens de parallelsessies op de COBc-studiedag zijn de volgende aanbevelingen gedaan:

- Op korte termijn in overleg gaan met de lokale politiek om de COBc visie te bespreken.
- Nadenken over het willen aanvaarden van (financiële) aansprakelijkheid:

Verschillen tussen COBc visie en duaal stelsel volgens Commissie Dekker

COBc visie borging constructieve veiligheid

Onafhankelijkheid, zowel richting politiek als private partijen.
Geen wederzijdse beoordeling van concurrenten.

Borging kwaliteit van de toets door specifieke vaardigheid, verkregen door jaren ervaring.

Wordt niet beïnvloed door het nastreven van winst en concurrentie binnen de markt.

Visie wordt gedragen door COBc leden.

Expertise en deskundigheid van COBc leden is direct inzetbaar.

Geen keuze uit publieke of private bureaus.

- aansprakelijkheid lijkt ongewenst: daardoor ben je niet meer onbevangen en onafhankelijk voor de gemeenschap!;
- spanningsveld tussen aansprakelijkheid en vrijblijvendheid;
- welke aansprakelijkheid kun je aanvaarden bij beperkte middelen en bevoegdheden?
- Hoe kunnen we ervoor zorgen dat degene die de (bouw)fout maakt, daarvoor ook verantwoordelijk kan worden gesteld?
- Het is van groot belang om steeds de discussie over kwaliteit

Naschrift namens bestuur Vereniging BWT Nederland

Het COBc is sinds 2010 onderdeel van de Vereniging Bouw- en Woningtoezicht Nederland met een behoorlijke mate van autonomie op het eigen speelveld: de constructieve veiligheid. Terecht maken de gemeentelijke constructeurs zich zorgen of dit domein wel de aandacht krijgt, die nodig is. Nog maar enkele jaren geleden pleitten COBc, VBWTN en tal van private brancheorganisaties voor het verplicht stellen van de hoofdconstructeur als remedie tegen de versnipperde verantwoordelijkheden in het bouwproces. Die verplichting kwam er niet, al werd de deur wel op een kier gezet. Het Compendium Aanpak constructieve veiligheid (laatste versie 2011) was het resultaat van deze inspanningen.

In lijn met de adviezen van de Commissie Dekker (2008) werkt het kabinet nu aan voorstellen voor private kwaliteitsborging. De VBWTN bepleit in het daarvoor ontwikkelde visiedocument 'Privaat wat moet, publiek wat onvermijdelijk is' om niet een duaal stelsel in te voeren zoals het kabinet wil, maar een volledig privaat stelsel met beperkt systeemtoezicht door het bevoegd gezag en 'reality checks' door een onafhankelijk orgaan. Dat laatste komt in de buurt van de door het COBc ontwikkelde visie, maar voorziet niet in toetsing vooraf, want dat zou een nog grotere versnippering teweegbrengen: wel private toetsing en toezicht met uitzondering van constructie, brandveiligheid en wie weet wat nog meer...? Voor meer informatie over het visiedocument van de VBWTN verwijzen we naar het gelijknamige artikel in het vorige nummer van dit maandblad en naar het document zelf, dat is te vinden op BWTinfo. Eigenlijk zijn beide organisaties vooral voorstander van versterking van onafhankelijk, publiek bouwtoezicht en zijn de genoemde visies vooral reacties op het gegeven, dat de politiek een andere koers in lijkt te slaan. Intussen ontstaat een forse stapel bouwstenen waarmee het Ministerie van BZK nu aan de slag moet om deze om te zetten naar een voorstel voor een nieuw stelsel. De visies van COBc en VBWTN zijn onderdeel van die stapel. We zijn benieuwd of en hoe herkenbaar onze ideeën het nieuwe stelsel zullen beïnvloeden en of het kabinet erin slaagt om de private kwaliteitsborging zodanig in te vullen, dat deze maatschappelijk verantwoord is.

Duaal stelsel volgens commissie Dekker

Gefinancierd door de aanvrager, onafhankelijkheid mogelijk in het geding.

De toets kan worden beïnvloed doordat (concurrerende) bureaus elkaars werk beoordelen.

Bij private bureaus bestaat de kans dat het toetsen door verschillende personen wordt uitgevoerd.

Toets kan nadelig worden beïnvloed door het (lage) honorarium waarvoor opdracht is aangenomen.

Stelsel opgelegd vanuit het ministerie, zonder vooraf instemming van lokale overheden.

Kwaliteitscriteria voor toetsing door private bureaus zijn nog niet beschikbaar.

Keuze uit publieke of private bureaus.

te blijven voeren. Hoe maak je kwaliteit belangrijker dan prijs?

- Inspelen op de ontwikkelingen rond de veranderingen in de bouwregelgeving.
- Uitwerken van de verkozen structuur met gebruik van het netwerkmodel:
 - financiën en bezetting uitwerken;
 - private partijen daarbij de ruimte geven;
 - uitvoerende taken onder regie bij de markt.
- Landelijk bouwbeleidsplan in plaats van gemeentelijk.
- Het Compendium Constructieve Veiligheid in de regelgeving verankeren.
- Ketenintegratie:
 - constructieve veiligheid kan niet los gehouden worden uit de totale keten van toetsen (bouw fysica, brand, veiligheid, et cetera.);
 - integratie in BIM: eerder in de bouwketen aanwezig zijn.
- Zorgen dat de organisatie 'Lean' wordt en blijft.

HUIDIGE STAND VAN ZAKEN

Het COBc-bestuur beraadt zich momenteel over de wijze waarop de visie nader zal worden uitgewerkt, rekening houdend met genoemde aandachtspunten, inclusief de aanbevelingen uit de parallelsessies op de studiedag. Die uitwerking zal plaatsvinden in nauw overleg met het Ministerie BZK en VBWTN. Verder organiseert VBWTN regiodagen waarbij de toekomst van bouwtoezicht-breed centraal staat. Daarnaast houdt de Betonvereniging een studiedag en VNConstructeurs rondetafelgesprekken die specifiek zijn gericht op de toekomstige borging van de constructieve veiligheid. Tijdens deze bijeenkomsten zal het COBc haar visie duidelijk kenbaar maken.

Ook in de Tweede Kamer heeft het onderwerp privatisering van het Bouwtoezicht de aandacht. In december 2012 is een tweetal moties ingediend over dit onderwerp, die deze zomer beantwoord moeten worden. Om te komen tot een nieuwe vorm van bouwtoezicht zullen de aankomende tijd diverse partijen met elkaar in gesprek gaan.

Dit artikel is opgesteld door de leden van de COBc werkgroep: Peter Hoekstra (gem. Amsterdam), Dimphy Bruin (gem. Alkmaar), Bert Winkel (gem. Hengelo), Laura zûm Grotenhoff (gem. Almelo), Ruben Biallostowski (gem. Delft) en Ron Kerp (gem. Ridderkerk).